

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA AGRÁRTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA TUDOMÁNYOS ÜLÉSE

1972. május 8–9.

MEGNYITÓ

LÁNG GÉZA

akadémikus, osztályelnök

Hagyományainknak megfelelően az Akadémia Közgyűlése alkalmából Osztályunk nyilvános ülést tart, amelyre meghívja az agrártudományok hazai művelőit és a nagy nyilvánosság előtt számol be az előző évben végzett tevékenységéről és ismerteti elgondolásait, terveit, programját, tudománypolitikai irányelveit. A munka hétköznapijaiban az Osztály bizottságaiban folyik a munka és annak keretében találkoznak és cserélik ki gondolataikat az egyes tudományterületek művelői és adnak iránymutatást a kutatómunkához. Mégis jó, ha évente egyszer valamennyi agrárterülethez tartozó tudományos kutató találkozik és cserél gondolatokat. Különösen fontos ez a találkozás most, amikor az Akadémia átszervezését követően a testületek, így Osztályunk figyelme is az országban folyó agrárkutatások egészére még inkább kiterjed és megnövekedett felelősséggel kell feladatait ellátni. És azért, mert ugyancsak erre az időszakra esik az MSZMP Központi Bizottsága tudománypolitikai irányelvei megvalósításának kezdete, az új kutatásszervezési és irányítási rendszer kidolgozása és bevezetése, az országos távlati kutatási terv kidolgozása. Eseményekben gazdag esztendő áll mögöttünk és nem kisebb munka vár ránk a következő időszakban.

Az elmúlt évben végzett munkánkról részletes jelentést készítettünk és az nyomtatásban megjelent, azt mindenki áttanulmányozhatja. Így most beszámolóinkat rövidre foghatjuk, mellőzve a részleteket, csak néhány különösen fontosnak ítélt és a jövő számára is útmutató kérdésre irányíthatjuk a figyelmet.

Igen fontos esemény volt az elmúlt évben „Az agrártudomány helyzete és tudományterületének fejlődése” című tanulmány elkészítése. E nagyszabású felmérő munkában az Osztály bizottságai igen jelentősen kivették részüket és részletes viták nyomán alakították ki álláspontjukat. Legyen szabad ezért a munkában közreműködő bizottságoknak ezúton is őszinte köszönetet mondanom. A Tudománypolitikai Bizottság e tanulmányt részletesen megvitatta és határozatában megállapította, hogy az agrártudományok terén a kutatás jól szervezett, a kutatás irányítása és a kutatómunka tartalma összhangban van a Párt tudománypolitikai irányelveivel. A legfelsőbb kutatást irányító

testület elismerése igen nagy megnyugvást jelent számunkra és biztatást a jövőre, hogy az az irányítási rendszer és koncepció, aminek megvalósításán a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium mint a tudományág felelőse és az Akadémia Agrártudományok Osztálya fáradozik, helyes. Tehát bátran haladhatunk a megkezdett úton előre.

A másik igen felelősségteljes feladat volt az Országos Távlati Kutatási Terv agrárvonatkozási területén a kutatás tartalmának kidolgozása, mivel 15 éves távlatot figyelembe véve kellett a kutatás súlypontjait, fő irányait meghatározni. A Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium által elkészített tematikus tervet és a kormány szintre javasolt programok annotációit bizottságaink és az Osztály plénuma igen részletesen megvitatta és több javaslatot tett a program továbbfejlesztésére. Ezeket a MÉM a végleges annotációk és a részletes programok elkészítésénél messzemenően figyelembe vette. Három kormány szintű program érinti közvetlenül Osztályunkat. Ezek:

A talajtermékenység fokozása, alapvetően új irányok kidolgozásával.
A hústermelés fejlesztése.

Az élelmiszerek választékának bővítése, feldolgozásuk és tartósításuk új irányai.

Ugyancsak részletes vita alapján alakította ki véleményét Osztályunk az Akadémia gondozásában készült:

„A nagyüzemi állattartás állategészségügyi feltételei”

„A növényi fehérjetermelésre ható biológiai tényezők vizsgálata”

című tanulmányokról.

Az Országos Távlati Tudományos Kutatási Tervbe javasolt fő irányok közül:

Az életfolyamatok szabályozása,
a biológiai aktív vegyületek kutatása,
az ember természeti környezetének védelme

került Osztályunk és bizottságaink elé.

A testület állásfoglalása a kutatás tartalma vonatkozásában széles körű és alapos előkészítő munkára támaszkodhatott és az őszinte vitaszellem a kollektív bölcsesség érvényesülését biztosította.

Bizottsági rendszerünk jónak és hatékonynak mutatkozott. Beigazolódott az 1970. évi Osztályülés határozatának megvalósításaként létrehozott Mezőgazdasági Üzemtani és Üzemszervezési Bizottság szükségessége és ugyan csak helyesnek bizonyult a Mezőgazdasági Gépesítési Bizottság átszervezése Mezőgazdasági Műszaki Bizottsággá.

Az írásos jelentésben részletezett, most csak felvázolt tudománypolitikai tevékenység volt bár az Osztály és bizottságaink fő tevékenysége, maradt idő és lehetőség konkrét szakmai tudományos kérdések megvitatására és azokban állásfoglalásra. Úgy szólván valamennyi bizottságunk munkaprogramjá-

ban szerepeltek fontos és időszerű szakmai, módszertani témák. Fontos tudományos események voltak az új rendes és levelező tagok székfoglaló előadásai, amelyek iránt igen nagy érdeklődés nyilvánult meg, az agrárszakemberek széles körét mozgatták meg.

Az elmondottakból is érzékelhető talán, hogy Osztályunk ez évi munkatervének tulajdonképpen töretlen folytatásának kell lennie az elmúlt évinek. Az agrártudományok területén folyó kutatás rendszeres figyelemmel kísérése, a távlati tervek gondozása és ezáltal a tudományos kutatás befolyásolása, alapvető tudánypolitikai feladatunk a továbbiakban is. Ehhez jó lehetőséget biztosít az Akadémia és a MÉM közötti megállapodás, amely időtálló, helyesnek és hatékonynak bizonyult. Ami módosítást tervezünk munkánkban, az nem jelent alapvető változást, csupán némi súlypont eltolódást. Úgy értékeljük ugyanis a helyzetet, hogy a kutatás irányítás rendszerének kidolgozása befejeződött. A távlati kutatási tervek elkészültek. Így az említett tudánypolitikai tevékenység mellett nagy súlyt helyezhetünk a szakmai, módszertani vitákra, felolvasó, vitaülések szervezésére. A bizottságok figyelmét szeretném felhívni a több bizottságot érintő határterületen mozgó szakmai vitaülések fontosságára. Itt nemcsak az Osztály keretében szervezett bizottságok szorosabb együttműködésére gondolok, hanem a más osztályok bizottságaival közösen rendezendő vitaülésekre is. Meggyőződésem, hogy az ilyen széles körben, több szakterület képviselőinek részvételével folytatott eszmecsere különösen termékenyítő minden tudományterületen.

A súlypont áthelyezésre kívánunk példát mutatni mostani ülésünkkel is, amelyet úgy szerveztünk meg, hogy az osztályelnök beszámolója csak megnyitóként szerepel és az ülés maga fontos és időszerű tudományos kérdéseket vitat meg. Ülésünk témáját a mezőgazdasági műszaki tudományok területéről választottuk és bár a Műszaki Bizottságunkat kértük fel az ülés megszervezésére, annak előkészítésében és a vitában más szakterületek képviselőinek is méltó helyet és szerepet biztosítottunk.